

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 140. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy óra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, június 21.

A közös ügyek tárgyalása.

— június 21.

A delegációs tárgyalások gyorsan és simán folynak, ami természetes is, mert ez a tárgyalási módszer teljesen megfelel az adott helyzetnek, melyeket e helyzet kialakulásakor a kormányzat s a törvényhozási többség az alkotmányos rend helyreállítása, a törvényen kívüli állapot megszüntetése érdekében kölcsönösen vállaltak.

A kormányzat kötelezte magát, hogy közös kiadások dolgában nem lép túl az eddigi budgetkereteket s a hadsereg fejlesztésére igényelt nagyobb szükségleteket kész a jövő országgyűlésig elhalasztani. A koalíció pedig magára vállalta, hogy ebben a keretben akadály nélkül megadja az alkotmányos felhatalmazást a kormányzatnak a közös ügyek ellátására s két évi ex-lex állapotig visszamenőleg a törvényes státuskvó visszaállítására.

Természetes, hogy ez a szempont egyaránt érvényes egy a magyar állam idej költségvetésére, mint az azt kiegészítő közös budgetre, melyből a kvótának megfelelő rész a magyar kincstárt fogja ez idén terhelni. Ha a nyár végéig nem kapna a kormányzat törvényes budgetet az országgyűléstől, megszavazott közös előirányzatot a delegációtól s megállapított kvótát a törvényhozástól, akkor rendezett viszonyok a jövő évi szükséglet dolgában évzárta előtt nem állíthatók többé helyre s a rendtelenség az államháztartásban még egy esztendőn át akadályozni fogná a kibontakozást.

A kormány minden előfeltételről gondoskodott, hogy az el ne következzenek. Idejekorán terjesztette be az átmeneti budgetet, jókor hívta össze a delegációkat is a közös költségvetés tárgyalására

s választotta meg a kvóta-küldöttségeket, hogy őszig javaslatot tehessenek. A budget anyaga és rendszere az előző törvényhozások jóváhagyását már megnyerte s a zárszámadási eredmények által realitása is kielégően igazoltatik, a közös előirányzatok szintén megfelelnek a már elfogadott korábbi kereteknek s a koalícióval történt politikai megállapodásoknak.

Nincs hát se ok rá, se szüksége nem forog fenn, hogy a delegációban az átmeneti jellegű költségvetés hosszabb, behatottabb vita alá vonattassék.

Ez a felfogás vezérli a Bécsben tárgyaló magyar delegációt a közös ügyek gyors elintézésében. És ennek most, ha némileg különösnek is tetszik, így kell lenni, mert ezt kívánja az állami rend, az a rend, amelynek helyreállítását minden komolyan gondolkodó ember oly rég kívánja.

A tisztviselők fizetésemelése.

— június 21.

Említettük, hogy a nagybecskereki városi tisztviselők azzal a kérelemmel fordultak a városi képviselőtestülethez, hogy fizetésüket, tekintettel a jelenleg uralkodó drágaságra s különösen tekintettel arra, hogy a fizetések elzárta előtt 30 évvel állapították meg, emelje fel.

Legelsőbb a tanács foglalkozott az ügygel, mely részletes tervet dolgozott ki s a fizetések felemelését úgy javasolta, mint azt legutóbb egész terjedelmében közöltük.

A pénzügyi bizottság, mely hivatva van a városi képviselőtestületnek javaslatot tenni, pótlás végett vissza adta az ügyet a tanácsnak, s miután a megfelelő pótlásokkal kibővítették, tegnapi ülésében újból foglalkozott a fizetésemelés kérdésével. A pénzügyi bizottság a következőkben ajánlja a fizetésemelést a közgyűlésnek:

	Jelenlegi fizetés	Jelenlegi lakáspénz	Javasolt fizetés	Javasolt lakáspénz
Polgármester	4000	800	4800	800
Főjegyző	2800	400	3200	600
Rendőrkapitány	2800	400	2800	600
I. tanácsnok	2000	400	2600	600
II. "	2000	400	2600	600
III. "	2000	400	2400	500
Főszámvéő	2800	400	3000	600
Pénztáros	2000	400	2400	500
I. jegyző	1800	400	2100	500
II. jegyző	1600	300	1900	400
Városgazda	1600	300	1900	400
Járlatbiztos	1600	300	1800	300
Rendőralkapitány	1800	300	2100	400
Közigyám	1600	300	1900	400
Ellenőr	1600	300	2200	400
Pénztári tiszt	1600	300	1800	300
Levéltáros	1200	300	1600	300
Iktató	1200	240	1600	240
Kiadó	1200	240	1600	240
Sornok	1200	240	1600	240
Számtiszt	1200	240	1600	240
Írnok	1000	200	1300	200
Ügyész	1600	—	2000	—
Főorvos	1600	—	2000	—
Alorvos	1200	—	1600	—
Mérnök	2800	400	3000	600
I. közig. végrehajtó	1200	200	1400	200
II. "	1000	200	1200	200
Rendőrhadnagy	1320	240	1600	260
Állatorvos	700	—	900	—
Szülésznők	300	—	400	—
4 adóvégrehajtó	1000	200	1200	200
6 I. díjnok	876	80	1000	80
II. díjnok	730	80	800	80
Nyomdász	720	80	800	80
Hivatalszolga	600	80	700	80
Kézbésztő	600	80	700	80
Rendőrmester	720	80	800	80
Rendőrlégény	600	80	700	80

Az összes tervezett fizetésemelések 19 ezer koronával terhelnék meg az adófizető polgárokat, ami 5% pótdónak felel meg. Igaz ugyan, hogy a mostani idő nem kedvez épen az efféle kérelmeknek, de az sem vonható kétségbe, hogy a jelenlegi fizetésekből azok az intelligens tisztviselők, akiknek mellékjövedelmük nincs, nem élhetnek meg. Ezt bizonyára tekintetbe fogja venni a városi képviselőtestület is és méltányosan fog határozni.

A „TORONTÁL“ tárcéja.

A hazug.

Életemben csak egy asszonyt szerettem — mondá nekünk D. festőművész . . . Őt kimondhatatlanul boldog, nyugodt és derűs évet töltöttem el vele. Mondhatnám, hogy mai hirnevemet is neki köszönhetem, mert könnyű volt oldala mellett a munka és jelenlétében művészi ihlet szállt meg. Szépsége, természete álmaim eszményképe volt. Ez az asszony soha sem hagyott el; nálam, általam szeretve, karjaim között halt meg . . . És mégis, nem tudok reá gyűlölet nélkül vissza-gondolni!

Clotildenak hívták. Abban a baráti körben, hol először találkoztunk, Mme Deloche név alatt ismerték s egy tengerészkapitány özvegyének mondták. És csakugyan meglátszott rajta, hogy sokat utazott.

Mikor megtudtam, hogy szeretem, első és egyedüli gondolatom az volt, hogy kezét megkérem. Ő egyszerűen azt felelte, hogy többé sohasem megy férjhez. Ettől fogva kerültem az alkalmat, hogy vele találkozzam. De miután szívem, gondolatom mélyebben volt érintve, sem hogy dolgozni képes lettem volna, elhatároztam, hogy elutazom. Egy reggel — éppen utikészüléssel foglalkoztam — nagy meglepetésemre Deloche-né lépett be hozzám.

— Miért akar elmenni? — kérdé szeliden. — Azért, mert szeret? Én is szeretem . . . Csakhogy (itt hangja kissé reszketett), csakhogy férjnél vagyok.

És elmondta történetét. Férje iszákos, goromba volt, még meg is verte. Harom év mulva elváltak. Családjá, kire úgy látszott nagyon büszke, magas állást foglalt

el Párisban, de férjhezmenetele óta nem érintkezett vele. A főrabbi unokahuga volt s nővére Saint Germainben a főerdész neje. Férje eltékozta egész vagyonát, azért kénytelen most zongoraleckék adásával magát fenntartani.

A történet megható, de kissé hosszú volt. Azért is több napon keresztül mesélte azt nekem. De én egy évig is elhallgattam volna, elmerülve szépségének bámulatában és megfedkezve mindenről, még művészetemről is. Ő volt az első, ki kötelességeinkre emlékeztetett. Ettől fogva egész nap távol voltunk egymástól s csak este jöttünk össze az e célra bérelt kis lakásban.

Mily boldogan siettem kis otthonunkba és mily nyugtalanul vártam, ha kissé később jövelel! Gyakran hozott gyönyörű, drága virágokat. De ha én akartam figyelmét a legcsekélyebbel is viszonzni, nevetve utasította vissza, azzal a kifogással, hogy ő sokkal gazdagabb nálamnál. Valóban, leckéi igen jól jövedelmeztek, mert mindig előkelő izléssel volt öltözködve.

Mestersége, mint mondá, nem kellemetlen. Csupa előkelő, gazdag és kedves tanítványai voltak, kik szerették és ajándékokkal is elhalmozták őt. Tényleg, sokszor hozott magával egy gyűrűt, karperecet, vagy láncot, melyet hálájuk jeléül azok adtak neki. A napi munkát és elfoglaltságunkat kivéve, mindig otthon voltunk, soha sem mentünk sehová. Clotilde azonban vasárnaponként Saint Germain-be ment nővéréhez, kivel a közelmúltban kibékült.

Mily boldog idő volt az, megosztva a munka és szerelem között! Nem gyanítottam semmit. Oly igaznak és őszintének látszott mindaz, amit mondott!

Csak egyszer támadt fel bennem a gyanu, vagyis inkább nyughatatlan előérzet veit rajtam erőt. Egy vasárnap este nem jött haza. Kétségbe

voltam esve. A borzasztó nyugtalanság között eltöltött éj után éppen azon töprengtem, hogy mit tegyek, midőn Clotilde zavartan, sápadtan megérkezett. Azzal mentette magát, hogy nővére beteg, azt kellett ápolnia. Elhitttem neki anélkül, hogy bizalmam megingott volna a hosszas magyarázatok alatt. A hét folyamán még két-három éjjelt töltött Saint Germainben, azután nővére felgyógyult s ő is visszatért rendes, megszokott életmódjához.

Szerencsétlenségünkre kis idő múltán ő lett beteg. Tüdőgyulladást kapott, ami csakhamar veszélyessé vált. Az orvos kijelentette, hogy felgyógyulásához nincs remény! Fájdalmamban közel voltam az örülethez. Aztán csak arra gondoltam, hogy megédesítem utolsó óráit, hogy kibékítsem családjával, kire oly sokat tartott. Anélkül, hogy szóltam volna neki, először is Saint-Germainba írtam nővérének, azután pedig elrohantam nagybátyjához, a főrabbihoz.

— Uram, — mondám neki — vannak percek az életben, midőn minden gyűlöletnek meg kell szűnni . . .

Tiszteletreméltó, szép arca csodálkozva fordult felém.

Én folytattam:

— Huga haldoklik.

— Hugom? . . . de nekem nincsen hugom.

Ön téved, uram.

— Oh! kérem uram, feledje azt az ostoba családi haragot. Deloche-néről beszélek, a kapitány özvegyéről . . .

— Nem ismerem Deloche-nét . . . Ön téved, gyermekem, mondhatom . . .

És bolondnak, vagy csalónak tartva, kiteszkolt az ajtón.

Ekkor hirtelen eszembe jutott egy család címe, melyről Clotilde oly sokat beszélt. Oda hajtottam.

Felhívás.

A torontálmezei községi és körjegyzők együletének Nagybecskerekén, 1906. évi május hó 27-én a megyeszékház alispáni kistermében tartott rendes évi közgyűlésének jegyzőkönyvi kivonata.

III. Tárgyaltatott Orsó Gáspár egyleti pénztárnok jelentése, mely az 1904. évi május hó 27-én IV. számú határozattal a Szegeden létesített jegyzői internátus céljaira a D. M. K. E. javára megszavazott segély fedezetül önként felajánlott 20 és 10 korona hozzájárulásból 1904. évben 964 kor., 1905. évben 1035 kor. és 1906. évben mai napig 378 kor., összesen 2377 kor. folyt be. Ami a felajánlott 6000 koronának alig 1/3 részét teszi.

Telléry József választmányi tag felszólalása után, ki az egyes kartársak idegenkedését ecsevelte, Vihely Géza egyleti elnök ezen kedvezőtlen eredményt annak tulajdonítja, hogy egyes kartársak a IV/904. számú határozatot még most is félre értik, a mennyiben azt hiszik, hogy a jegyzők 20 korona és a segédjegyzők 10 korona önként felajánlott hozzájárulása nem egyszer és mindenkorra szól, hanem az 10 évig minden évben fizetendő.

Azt is kifogásolták egyesek, hogy az egyleti közgyűlésnek nincs joga tagjait a tagsági díjakon kívül bármily célra megterhelni, vagy a megterhelés tekintetében kötelező határozatot hozni. Az egyleti közgyűlésnek nem volt szándékában ez irányban kötelező határozatot hozni, csupán megjelölte az alapot, a melyből a jegyzői internátus javára 10 évre megszavazott évi 600 koronát fedezni véli és egyben azon reményének adott kifejezést, hogy Torontálmezeiben nem fog akadni egyeilen egy jegyző vagy segédjegyző sem, ki ezen csekély áldozatot ily emberbaráti nemes célra saját érdekében meg nem hozná. Különben az amugy is csekély összeg akár 2 koronás havi részletekben is törleszhető.

ad III. A választmány javaslatának elfogadásával, a közgyűlés Orsó Gáspár egyleti pénztárnok jelentését és Vihely Géza egyleti elnök felvilágosító jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi és újlag felkéri Torontálmezeiben alkalmazásban levő összes községi, kör- és segédjegyzőket, hogy a jegyzői internátus céljaira felajánlott 20, illetve 20 korona csekély hozzájárulást, esetleg 2 koronás havi részletekben szíveskedjenek Orsó Gáspár egyleti pénztárnoknak

— Delochené nagysága? — kérdém az inastól.

— Nem lakik itt, uram.

— Igen, tudom... de a hölgy zongoraleckéket adott itt a kisasszonynak.

— Nálunk nincs sem kisasszony, sem zongora... Nem tudom, mit akar mondani... És becsapta orrom előtt az ajtót.

Tovább nem kutattam. Haza érve, levelet adtak át, mely Saint-Germainből érkezett. Tudtam, hogy mit tartalmazhat. A főerdész sem ismerte Delochenét, de különben nincs sem felesége, sem gyermeke.

Ez volt az utolsó csapás. Tehát öt év alatt minden szava hazugság, ámitás volt. Ezer kínzó és feltékeny gondolat marta szívemet és félőrülten rohantam be a haldokló szobájába. Minden gyötrő gondolatomra feleletet akartam nyerni.

— Miért ment minden vasárnap Saint-Germainbe? ... Hol és kivel töltötte napjait? Ott maradt éjjeleken keresztül... Honnét kapta a pénzt, a sok drága csipkét, ékszert? ... Feleljen, tudni akarom.

Föléje hajolva, kétségbeesetten vártam feleletét. De ő csak egy véghetetlen szomorú pillantást vetett reám és ez volt minden...

Igazán, kimélnem és nyugodtan meghalni hagyynom kellett volna őt... De tulságosan szerettem s a feltékenység erősebb volt bennem a szánalomnál!

— Öt évig csalatlán, ámitottál, folytatám. A nap minden percében hazudtál. Nem akarok rólad semmit sem tudni, még a nevedet sem. Mert ugy-e a neved, melyet viseltél, még az sem a tied? ... Oh, te hazug! Te hazug! Miért zavartad fel az életemet? Miért hazudtál? Felelj! Felelj! ... Mondj legalább valamit! ...

De minden erőlködésem hiába való volt! A helyett, hogy felelt volna, nagy nehezen a falnak fordítá fejét, mintha félne, hogy utolsó tekintete elárulja nekem titkát...

És így halt meg a szerencsétlen! Még halálában is titkolózott, hazudott mind végig!

A. Daudot.

Bégaszentgyörgyre lehetőleg még az év folyamán elküldeni.

Ezen határozat egész terjedelmében hirtelileg közzé teendő.

Kiadta:

Forster Imre,
egyleti főjegyző.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden keddén és pénteken déltől 1/6 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Június 22. Munkásügyi értekezlet a vármegyeházán.

Julius 5. A torontáli orvos-egylet közgyűlése.

Julius 9. Közig. biz. ülés.

— **Torontáli küldöttség a fumei kormányzó beiktatásán.** Nákó Sándor gróf fumei kormányzó, meghívta 26-án tartandó ünnepies beiktatására Torontál vármegye törvényhatóságát. A törvényhatóság a következő küldöttséggel képviselteti magát a beiktatáson: Botka Béla főispán, Jankó Ágoston alispán, Tallián Béla v. b. t. t., dr. Dalmánics Lajos, Liphay Frigyes báró, Baich Iván báró, Csekonics Sándor gróf, Rónay Jenő, Rónay Ernő, Schulte Vilmos, Gyertyánffy László és Daniel Pál törvényhatósági bizottsági tagok.

Ugyancsak meghívta a fumei kormányzó a beiktatásra a „Torontál” szerkesztőségét, amelynek képviselőiben dr. Brájer Lajos felelős szerkesztő vesz részt a fumei ünnepségeken. A vendégek június 25-én, hétfőn 8 óra 51 perckor indulnak Fiuméba Budapestről külön vonaton.

— **Gyémántmésés áldozár.** A csanádi egyházmegye egyik érdemes tagja, Oltványi Pál nyug. földesúri plébános és nagyprépost sz. idén ünneplő pappá szentelésének hatvanadik évfordulóját. Oltványi, aki a szegedi zárdának sok éven át igazgatója volt, nem egy érdemével tette nevét ősmertté egyházmegyénkben. A királyi kegy a Ferenc József-renddel és a III. oszt. vas-korona-renddel tüntette ki.

— **30 éve tanítónő.** Ez idén mult el harminc éve annak, hogy Dienstl Emilia urhölgy a tanítói pályán működik. A jeles tanítónőt ma délelőtt, amikor tanítványai vizgáztak, úgy pályatársai, mint növendékei lelkes ovációban részesítették, az iskolai gondnokság által kiküldött elnök pedig meleg szavakban adott kifejezést azon elismerésnek és köszönetnek, melylyel a város társadalma a kiváló tanítónőnek tartozik. Az évzáró vizgán megjelent közönség lelkesen megéljenzte Dienstl kisasszonyt, ki könnyes szemekkel köszönte meg a váratlan ovációt. Ad multos annos!

— **Női kereskedelmi tanfolyam.** A Messinger-féle leánynevelő intézet kereskedelmi irányú továbbképző tanfolyamát ma fejezték be. Ez alkalommal Knyaskó Lajos igazgató, a tanfolyam vezetője szép beszédben figyelmeztette a végzett fiatal hölgyeket, hogy az életbe kilépve, mindenkor hazafias kötelességüknek ismerjék közreműködni arra, hogy e haza szellemi és anyagi előhaladása biztosítottassék, annyal is inkább, mert ebben a magyar nőre most nagy feladatok várnak. Köszönetet mondott Messinger Karolin igazgatónőnek, aki nagy áldozatok árán is fentartja ezt a szép és hasznos tanfolyamot. A bizonyítványok kiosztása után kiosztotta a pályadíjakat a kereskedelmi levelezés és számtanból a legjobb versenydolgozatot készítőnek. A levelezésből első díjat nyert Heller Margit 1 drb 20 koronás aranyat, a „Közgazdasági bank” ajándékát; a második díjat Kohn Irén egy díszkötésű munkát, Knyaskó Lajos igazgató ajándékát. A számtanból első díjat Schlesinger Sári 1 drb 20 koronás aranyat, a Torontáli takaréks- és hitelbank ajándékát, második díjat Fleinek Irén 1 drb 10 koronás aranyat, a Nagybecskereki takarékpénztár ajándékát. Az intézet lapunk utján is hálás köszönetet mond a szíves adományozóknak.

— **Szerb hitközségi közgyűlés.** Vasárnap f. hó 24-én tartja a g. k. szerb hitközség ez évi rendes közgyűlését a hitközségi épület tanács-termében. A közgyűlésen a zárszámadásokat, a költségvetést és egyéb folyó ügyeket fognak tárgyalni.

— **Az utósorozások.** Az 1905. évre szóló utósorozásokat, mint illetékes helyről értesülünk, folyó évi július hó 20-án és 26-án fogják megtartani. A sorozások mindig reggel 7 órakor kezdődnek és az állításköteleseknek a városi főjegyzői hivatalnál kell jelentkezniük.

— **Elemi károk a vármegyében.** Az utolsó hetekben a rossz időjárás igen súlyosan nehezített Torontál vármegye mezőgazdaságára. A sok esőzés, helyi-vel-közvetlen jég, nagyon megrongálta sok helyütt a vetést s a nagybecskereki pénzügyigazgatóság mintegy hatvan bejelentés érkezett különböző uradalmaktól az elemi károkról s a bejelentők most jégkár, árvíz, rozsda, kő, stb. címen adóelengedésért folyamodnak.

— **Magyar fölírás a kaszárnyákon.** Mint ismeretes, a magyar delegáció hadügyi albizottságának legutóbbi ülésén Semsey László szóba hozta a Tisza-kormányzatnak a hadügyminiszterrel létrejött ama megállapodását, hogy a tisztán törvényhatósági kaszárnyákon a felírás csak magyar lesz, a kincstári épületeken pedig magyar és német s e megállapodás ellenére a kincstári kaszárnya-épületek felírása a legelső helyen még mindig kizárólag német nyelvű. Nyilván e felszólalás folytán a közös hadügyminiszterium ma távirati rendeletet küldött azonnali végrehajtás és további intézkedés céljából az összes magyarországi parancsnokságokhoz, amelyben elrendeli, hogy az államkincstár tulajdonában lévő összes magyarországi kaszárnyákon és katonai kezelési épületeken a német nyelvű felírás mellett magyar nyelvű feliratok alkalmaztassanak. A hadügyminiszter a rendelet végrehajtásáról jelentést kér.

— **A vármegyei sztrájkmozgalmak.** A vármegye egyes vidékein mutatkozó sztrájkmozgalmak még mindig tartanak ugyan és újabbak is mutatkoznak, de a hatóságok közbe lépésének sikerül a rendezavarásokat megakadályozni.

A mozgalmak főszékhelye most a törökkanizsai járás és a járás székhelye Törökkanizsa. Törökkanizsára már megérkezett a szegedi 46-ik gyalogezred százada s miután a sztrájk-tanyát a főbíró fölöszlatta s a szerződéses munkások egy részét letartóztatták, a sztrájkolók között nyugalom van.

Ujabbán Fényen a Schiesinger és Polákovicsele uradalomban tört ki az aratósztrájk s a szerződött munkások megtagadták a munkát. Itt a vezetők közül huszonöt embert letartóztattak s azokat behozták a nagybecskereki kir. törvénytörök fogházába.

Billéden a zágrábi érsekség uradalmában szintén beszüntették az aratók a munkát, itt azonban a főbíró közbenjárására ismét munkába állottak.

Általában a hatóságok mindenütt mindent elkövetnek, hogy a munkások és munkaadók között egyezséget létesítsenek s remélhető, hogy a munkások belátják, hogy mikor már szerződésileg lekötötték magukat, azt megszervező törvénytelenséget követnek el s ilyen formán nem érnek el eredményt. E helyett elégedjenek meg a munkaadók részéről a lehetőségig menő javítás megadásával. A békés meg egyezés a munkásoknak is csak javára válik s hihető, hogy nem tartják fenn túlzott követeléseiket, amelyek a birtokosokra most, mikor az időjárás is oly súlyosan nehezedett a földre, ugyszólván elviselehetetlenek. A megkötött szerződéseket pedig a törvénynek mindenképpen védeni kell. Ezt megköveteli a jogrend, amelynek biztossága éppen a munkásra, mint gyengébbre és védtelenre bír különös értékkel.

— **A szerb egyházi dalárda zászlószentelési ünnepe.** A szerb egyházi dalárda — mint már egy ízben említettük — f. évi augusztus hó 28-án fogja nagyobb szabású ünnepségek keretében zászlószentelési ünnepélyét megtartani. Az ünnepélyen való részvételét dr. Létics György temesvári gör. kel. püspök is megígérte, a hit f. hó 18-án, hétfőn keresett fel egy küldöttség dr. Pánics Mladen szerb hitközségi elnök vezetésével, hogy az ünnepélyre meghívja, tekintettel arra is, hogy augusztus 28-án lesz a belvárosi gör. kel. templom védőszentjének napja.

— **Az őszi áruforgalom lebonyolítása.** Tudvalevő, hogy az őszi nagyobb arányokat öltő áruforgalom lebonyolítása némi nehézségekkel jár, amelyeknek elhárítása végett a m. kir. államvasutak igazgatósága megteite ugyan már az előzetes intézkedéseket, az áruszállítás gyorsasága és biztossága érdekében mindazonáltal nagyon kívánatos, hogy az időhöz nem kötött tömegáruk szállítása lehetőleg már a gabonaszállítási időny beállta előtt történnék meg. A temesvári kereskedelmi és iparkamara felkéri ezért a kerületbeli szállító cégeket, hogy az őszi áruforgalom, de különösen a gabona és cukorrépaforgalom akadálytalan ellátásához fűződő országos érdekekre való tekintettel a szénét, tüzfát, kővet és más hasonló tömegáruk zömét a lehetőséghez képest még f. évi szeptember hava előtt adják vasutára.

Kisiparosok és kisgazdák figyelmébe. A temesvári kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a kereskedelmi miniszter több nagyobb hazai ásványolajgyárral, névszerint a magyar petróleumipar részvénytársaság és a budapesti ásványolajgyár r. t., budapesti ásványolajgyár r. t. budapesti gyáraival, a kőolajfinomító gyár r. t. fiumei és brassói gyáraival, az „Apollo” kőolajfinomító gyár r. t. pozsonyi gyára, a szab. osztrák-magyar államvasutttársaság uradalmainak oravicai gyára, a bihar-szilágyi olajipar r. t. mezőtelegi gyára, s az orsovai petróleumgyári r. t. orsovai gyárával, Baruch Jeremias marosvásárhelyi bajegyzett cég marosvásárhelyi petróleumfinomító gyárát is a motorhajtásra rendelt adómentes benzinnel piaci mérsékelt árat illetőleg olyképpen állapodott meg, hogy az illető gyárak kisiparosoknak és kisgazdáknak métermázsánként 16 (tizenhat) koronáért szállítják a géphajtáshoz szükséges benzint. A mérsékelt ár a göngyöllet nélkül értendő. A szóban forgó megállapodás keretében kisiparosnak az az iparos tekintendő, aki 20-nál kevesebb munkást foglalkoztat és műhelyében összesen 25 lóerőnél kevesebb motorikus erőt használ; a kisgazdák részére biztosított kedvezményre pedig az a gazda tarthat igényt, aki 100 kat. holdnál kisebb saját, vagy bérelt birtokon gazdálkodik. Az igényjegyzőséget kisiparosoknak az illetékes I. fokú iparhatóság, kisgazdáknak pedig az illetékes községi előljáróság igazolja.

A vizsgán. Az elemi iskolában folyik a vizsga. A tanító előbb a nyelvtanból kérdez, a magán- és mássalhangzokról, majd hirtelen áttér a beszéd- és értelemgyakorlatra. Kérdezi az egyik nebulótól:

— Hát mondd meg fiam, milyen házak vannak.

A nebuló zavarban van, mire a tanító segíteni igyekszik: Vannak fiam, magán...

A nebuló föllélegzik s gyorsan pergeti:

— Vannak magánházak és mássalházak.

Tolvaj szerelmespár. Mihók Petrika, Urszuleszku Péter románecskaik gazdag földműves feltűnően szép, 16 éves fogadott leánya a napokban nyomtalanul eltűnt. Kiderült, hogy szeretője, Tomín Dávid szöktette meg, aki azonban előbb rávette a leányt, hogy apja szekrényéből 900 korona készpénzt és több ékszert lopjon ki. Urszuleszku megtette a szökevények ellen a büntetőfeljelentést. Tegnap talált rájuk a temesvári rendőrség a Vasuti sor 30. szám a. házában. A pénzt és az ékszert csekély hiánnyal megtalálták náluk, amiért is az apa visszavonta a panaszt, de kijelentette a lánya előtt, hogy többé nem fogadja vissza a házába.

Lányok a vásáron. Kiss Etel 20 éves és Tóth Erzsébet 19 éves leányokat egy lelkiismeretlen lélekű Nagyikindáról Lugosra akarta szállítani és ott egy nyilvános házban elhelyezni. Amint azonban a vonat Temesvárra érkezett, a leányok kiszöktek az állomásról és egyenesen a rendőrségre mentek, ahol elmondták, hogy mit akarnak velük tenni. A rendőrség kimentette a leányokat rabszolgatartójuk kezéből és mindkettőt illetőségi helyére — Kiss Etelt Szegedre, Tóth Erzsébetet pedig Bácskiskeresztúrra — internálta. A lelketlen leánykereskedő ellen megindult a nyomozás.

„Tátra mulató” előadásai a Rózsaligetben. A teljes erővel megindult nyári szezonban nem sokára érdekes és szórakoztató élvezet lesz a nagybecskereki közönség. Ugyanis Kovács József, a Rózsaliget tulajdonosa néhány előadásra meghívta az országszerte ismert „Tátra mulató”-t, amely elsőrendű erővel július hó 2-án, 3-án és 4-én fog a Rózsaligetben előadásokat tartani. Az a tartalom, mindenben új és szenzációs műsor, amelyet a művészársaság itt tartózkodása alkalmával be fog mutatni, teljes érdekűre tarthat igényt.

Irodalom és művészet.

* **Demetrovits Katinka** kisasszony, Demetrovits Dusan városi iktató leánya, a minap tette le Budapesten a Pálffy Nina igazgatása alatt álló Solymosi-féle színiiskolában kintintéssel az első évfolyam vizsgáit.

* A „Zenélő Magyarország” zeneműfolyóirat megjelent 313-ik füzetét a következő zenemű-ujdonságokat közli: I. Heidlberg Albert „Nem szabad!” refrainú rendkívül bájos dalgavotteját. II. Gerber Jenő „Ezüst nyárfa, rezgő nyárfa” című magyar dalát. III. Neil Moret (a „Iliawatha” és „Mondschein Serenade” világhírű szerzőjétől, annak még előző műveit is felülmúló) „Mákvirág” japán románcát. E pompás zeneműfolyóiratot, melynek minden egyes száma szakavatott megválasztással minden zenei válfajt felölel s meghozza mindenkinek a maga izléséhez megfelelő zenei ujdonságot, mint ilyen, minden zongorakedvelőnek figyelmébe melegen ajánlunk. A most folyó XIII. évfolyam előfizetési ára: egész évre (24 füzet) 12 korona, 1/2 évre (12 füzet) 6 korona, 1/4 évre (6 füzet) 3 korona. Egyes füzet 1 korona. Előfizetések Klöckner Ede, a „Zenélő Magyarország” zeneműkiadóvállalathoz Budapest, VIII. József-körút 22/24. intézendők.

TÁVIRATOK.

A király Csehországban.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A király ma Ferdinánd Károly főherceg, Beck osztrák miniszterelnök és két osztrák miniszter kíséretében Reichenbergbe utazott az ottani cseh országos kiállítás megnyitására.

A delegáció.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A magyar delegáció pénzügyi albizottsága tegnap délután ülést tartott. Ma délelőtt a jelentéseket kézbesítették, délután pedig a vegyes albizottság ülésezik s ez alkalommal tárgyalják Bosznia és Hercegovina költségvetését. Ugyancsak ma ülésezett a zárszámadási albizottság. Szombaton hitelesítik majd a hadügyi albizottság jelentését és e hó 25-én kezdik meg a delegációk a nyilvános üléseket.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, az osztrák delegáció külügyi albizottságának mai ülésén a költségvetés tárgyalásánál Wlterkirchen Magyarországot támadta, mások megint a Németországgal való szövetséget kritizálták.

Királyi ebéd a delegátusoknak.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király június 26—27-ikén a delegáció tiszteletére ebédet ad.

A bolgár fejedelem Bécsben.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, Ferdinánd bolgár fejedelem ma Bécsbe érkezett.

Miniszterek utazása.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap este Bécsbe érkezett. — Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tegnap visszaérkezett Budapestre.

Barabás mandátumai.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jusih Gyula, a képviselőház elnöke ma kijelentette és egyben igazolta is, hogy Barabás két mandátumáról való lemondó levelét június 17-ikén írta meg, a levelen 18-iki postabélyeg van s ő — az elnök — 19-ikén kapta meg, Barabás tehát jóval később jelentette be a lemondást, mint ahogy azt a házszabályok előírják. Így neki az ügyet át kell tenni az összeférhetlenségi bizottsághoz, amely határozni fog Barabás mandátumai dolgában.

Zichy gróf ebédje.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti táv.) Bécsből sürgönyzik: Zichy Tivadar gróf tegnap délután ebédet adott, amelyen megjelentek: Goluchovszky, Pittreich, Burián közös miniszterek, Apponyi kultuszminiszter, Barabás Béla és Lehner közös főszámszéki elnök.

Autonómia Boszniának.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: A belgrádi lapok azt hangoztatják, hogy abban az esetben, ha Magyarország kilép a magyar-osztrák vámközösségből, úgy Bosznia-Hercegovinát teljes autonómiával kell felruházni.

Enyedí Lukács halála.

Budapest, június 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Enyedí Lukács nemzetgazdasági író, volt pénzügyminiszeri tanácsos és orsz. képviselő, tegnap délután 61 éves korában meghalt. Az elhunyt Szabadkán született és főiskolai tanulmányainak befejezése után a nemzetgazdasági tanulmányoknak szentelte magát. Írt több

nagyobb és szenzációs tanulmányt, 1878-ban ő alapította a Szegedi Naplót-t.

Az orosz események.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Moszkvai jelentések szerint Sebasztopolban egy század katona megtagadta az engedelmisséget, mire a század leszerelését rendelték el. A második század, melyet a leszerelésre kirendeltek, azonban kijelentette, hogy szolidaritást vállal az első századdal s a leszerelést megtagadta. A sebasztopoli parancsnokság segítségért kért.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A londoni „Times” szentpétervári tudósítója a következőket jelenti: Arról értesülök, hogy a miniszterium legközelebb tanácskoznia fog lemondásáról. Péterhofban többen azon fáradoznak, hogy a cárt rábírják, hogy a birodalmi дума elnökét, Murozomzvetet bizza meg az első parlamenti miniszterium megalakításával.

Határidő-üzlet.

Budapest, június 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.64	—
Buza (áprilisra 1907.)	16.18	—
Rozs (októberre)	13.18	—
Zab (októberre)	13.48	—
Tengeri (juliusra)	12.96	—
Tengeri (májusra 1907.)	11.46	—

Közgazdaság.

□ **A jelzalog sorsjegyek konverziója.** A magyar jelzalog hitelbank konverziós műveletének fényes sikere minden képzelni nem lehetett. A nagyszabású tranzakciónál ma budapesti tudósítónk sürgönyzi: Az aláírás a jelzalogbank új sorsjegyeire tegnap vette kezdetét és még 2 napig tart. A jegyzés már eddig is óriási sikert mutat, a tőzsdén fokozatosan élénkülő hangulat észlelhető, a budapesti pénzügyi irodáiban szinte életveszélyes a nagy tolongás, mert mindenki idejekorán akarja magának jegyzéssel az új sorsjegyeket biztosítani. A vidékről is özönével érkeznek a távirati jegyzések. A fényes eredmény hatása alatt az árfolyam — dacára a tőzsde repressziójának — a legszilárdabb és a jelentékeny tuljegyések előreláthatóak.

□ **Gépeszek vizsgálja.** A gőzgépekkel és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1906. évi június hó 24-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartani. A vonatkozó, szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros, Küttl-tér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről. **Érvényes 1906. május hó 1-től.**

Érkezik:

- a) A nagybecskereki pályaudvarra: Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p. Pancsováról: délután 5 óra 40 p. Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc. Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc. Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 48 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra: Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p. Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p. Pancsováról: reggel 8 óra 27 p. Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p. Bégaszentgyörgyéről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 ó.

Indul:

- a) A nagybecskereki pályaudvarról: Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p. Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p. Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra. Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról: Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p. Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p. Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p. Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p. Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányú vonal) délután 12 óra 20 perc.

Fontos fölvilágosítás.

E helyen már ismételten szó volt a sok kitűnő tulajdonságról, amelyvel Kufeko R. ismert gyermeklisztje az egész világ orvosainak egybehangzó ítélete szerint a legkedvezőbben kitűnési makát sok más készítmény közül, amely szintén a gyermektáplálásnak akar szolgálni. De egyidejűleg a közönség széles körében sokfelé elterjedt az az egé-

szem téves nézet, hogy Kufeko gyermeklisztjének alkalmazása csak megbetegedett gyermekeknél van helyén. Ezzel szemben fölvilágosításul utalunk arra, hogy Kufeko gyermeklisztje kitűnő táplálószer teljesen egészséges csecsemőknek is és ezeknek nevezetesen akkor kell adni, ha az anya maga nem szoptatja őket. Kiváló jó tulajdonságával, amelyről itt alkalmilag ismét behatóan beszélni fogunk, amire fiatal anyákat különösen figyelmeztetünk. Kufeko gyermeklisztje védőeszköz minden-

nemű betegség ellen, nevezetesen pedig a bél megbetegedései ellen, hogy szülőknek nem volna szabad elmulasztaniok, hogy orvosokkal való tanácskozás után kis kedveseiknek Kufeko-lisztet adjanak. E bevált gyermek-táplálószer olcsó ára különben ezt mindenkinek lehetővé teszi.

(592/C-8.1)

1643/II. szhoz 1906.

624-3.1

Hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1906. évi június hó 11-én kelt 2666. kbgy. 1906. számú határozatával a valkány-zentai törvh. közut 12-13 km. szakaszán szükséges utkaparóház felépítését 4484 kor. 2 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1906. évi július hó 16-ik napjának d. e. 11 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtt 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1906. június 19-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,

kir. főmérnök.

A perjámosi főszolgabírótól.

2758. szám 1906.

614-2.2

Pályázati hirdetmény.

A perjámosi járáshoz tartozó Ujhely községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás, az állam által adott fizetési kiegészítéssel együtt 1600 korona készpénz, 60 korona utiátalány és 20 korona tisztogatási átalánnyal, szabad lakással és 1/4 hold pótkerttel van javadalmazva.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy folyamodványaikat folyó évi július hó 10-éig hozzám adják be.

Perjámos, 1906. évi június hó 18-án.

Gyertyánffy,

főszolgabíró.

Nagyösz községétől.

106. kig. sz. 1906.

611-3.3

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Nagyösz község tulajdonát képező, a mezőhegyesi állami ménésből származó, tenyészigazolvánnyal ellátott egy fekete és egy pej tenyészmén folyó évi július hó 1-én délután 3 órakor Nagyösz község házában nyilvános árverésen azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Nagyösz, 1906. évi június hó 16-án.

Meixenberger József, Buding Károly,
jegyző. bíró.**Pártoljuk a székely ásványvizeket!**

Különösen amelyek oly jó tulajdonsággal bírnak, mint a

Baross-gyógyysavanyu viz!

Kitűnő üdítő ízénél és nagy gyógyhatásánál fogva sok világhírű külföldi ásványvizet felülmul, olcsóságánál fogva pedig a szódavizzel versenyez.

Borral, szörpökkel, vagy magában rendkívül kellemes ízű, üdítő ital. Mint gyógyviz gyomor- és vesebajoknál rendkívül hatásos és különösen gyenge vérszegény gyermekek állandó italul mint fölülmulhatatlan gyógyszer használják az egész országban.

Főraktár: Rózsa Béla ur fűszer- és csemege-üzletében Nagybecskereken.

1/2 literes üveg ára 25 fillér, 1 literes üveg ára 38 fillér, 2 literes üveg ára 60 fillér.

A Baross-gyógyforrás kezelésége **Bibarofalva**, u. p. Baróth, vasuti állomás Ágostonfalva, Udvarhelymegye. 575-12.10**HIRDETÉSEK**

felvétetnek a

„TORONTÁL“ KIADÓHIVATALÁBAN.

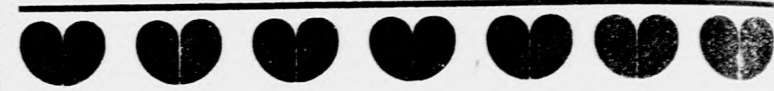
Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

Egy lakás

4 szobából, szükséges mellék-helyiségekkel és zárt folyosóval augusztus hó 1-re kiadó.

Várkonyi-féle ház, Melencei-
utca 18. Bővebbet ugyanott.

(483-x.19)

1633/II. szám 1906.

623-3.1

Hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1906. évi június hó 11-én kelt 2665. kbgy. számú határozatával a bánlak-alibunári törvh. közut 31-32 km. szakaszán szükséges utkaparóház felépítését 4484 kor. 02 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1906. évi július hó 16-ik napjának d. e. 11 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, 1906. évi június hó 18-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,

kir. főmérnök.